

SSGSS MAHŞERİN DÖRT ATLISI'NDAN BİRİ Mİ?¹

Serkan MERCAN

Uzun yıllardır aktüeryal dengeleri bahane edilerek dönüştürülmek istenen sosyal güvenlik sisteminde ilk büyük dönüşüm DSP-MHP-ANAP koalisyonu (57. Hükümet) döneminde gerçekleştirilmişti. 1999 yılında 4447 Sayılı Sosyal Güvenlik Yasası o zaman “Mezarda Emeklilik Yasası” olarak isimlendirilmişti ki; bu Yasa emeklilik yaşını kadınlarda 58, erkeklerde 60 yaşa çıkarmıştı². Buna ek olarak, emeklilik için prim günü sayısını 5000’den 7000’e çıkarmıştı (Yeni Tasarı’da 9000 olması öngörülen bu sayı, Emek Platformu ile yapılan pazarlık sonucu gündeme gelen değişiklik ile Yasalaşan Kanun’da 7200 güne çıktı). Bu dönüşümden sonra, parçalı sosyal güvenlik yapısının ortadan kaldırılması ve

kurumların (Emekli Sandığı, Bağ-Kur, SSK) birleşmesi sürecini³ tamamlayacak olan SSGSS Kanun Tasarısı tekrar gündeme getirildi. İlk kez Meclis gündemine 31 Mayıs 2006 tarihinde gelmiş olan Yasa, kabul edilmiş, fakat birçok maddesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti. Daha sonra hükümetin IMF’den beklediği 1 Milyar \$’lık kredinin ertelenmesi ile hızlandırılan yasalama süreci 2007 yazından beri artan oranda Türkiye’nin gündeminde yer almıştı.

Hükümetin yasalama sürecini hızlandırmasına karşılık olarak, 3 Aralık 2007 günü, hükümet yetkililerinin görüşlerini dikkate almamakta direndiği 14 emek ve meslek örgütünün başkanlarının katıldığı, milletvekilleri ve kamuoyunu bilgilendirme toplantısı yapıldı. Fakat sonra fark edildi ki; hükümet Tasarını yasalastırmak konusundaki tek taraflı tavırını sürdürmeye kararlı. Bu uzlaşmaz tavra karşılık emek ve meslek örgütleri ülkenin zenginliğini yara-

1 Hıristiyan Teolojisi’ne göre; Mahşerin Dört Atlısı kıyametin habercisi olarak görülürler. Savaş, kıtlık, açlık, yoksulluk, salgın hastalık ve can güvensizliği getirecek olan kırmızı, siyah ve soluk renkli atlarla başlarında AK Atı ile İsa’nın olacağı düşünülür.

2 Meclisten geçen Yasa ile birlikte emeklilik yaşlarında kademeli olarak yaşanacak değişiklik: 1 Ocak 2036 ile 31 Aralık 2037 tarihleri arasında kadınlarda 59, erkeklerde 61; 1 Ocak 2038 ile 31 Aralık 2039 tarihleri arasında kadın için 60, erkek için 62, 1 Ocak 2040 ile 31 Aralık 2041 tarihleri arasında kadınlarda 61, erkeklerde 63; 1 Ocak 2042 ile 31 Aralık 2043 tarihleri arasında kadınlarda 62, erkeklerde 64; 1 Ocak 2044 ile 31 Aralık 2045 tarihleri arasında kadınlarda 63, erkeklerde 65; 1 Ocak 2046 ile 31 Aralık 2047 tarihleri arasında kadınlarda 64, erkeklerde 65 yaş olarak uygulanacak. Kadın ve erkeklerde 2048 yılından sonra emeklilik yaşı 65’te eşitlenecek.

3 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu, 1479 sayılı Esnaf, Sanatkar, Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 ve 2926 sayılı Tarım İşçileri / Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 3816 sayılı Tedavi Giderinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşlanması Hk. Kanun kapsamındaki sigortalıları, 4975 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatı Kanunu ile “Sosyal Güvenlik Kurumu” adıyla toplayarak “norm ve standart birliği” sağlamaya yönelik düzenlemelerin (ayrıkça 5487 ve 5502 sayılı SGK Kanunlarının) şekillendirdiği süreç.

tan üretimden gelen güçlerini de arkalarına alarak Tasarı'ya karşı bir dizi eylemlilik sürecine girmeye karar verdiler. Bu kararlılık 12 Aralık 2007'de, 17 Ocak'ta, 20 Şubat'ta, 13 ve 14 Mart'ta basın açıklamaları ve iş bırakma eylemlerinde somutlaştı. 6 Nisan'da İstanbul'daki genel mitingden sonra 10 Nisan'da kitlesel basın açıklaması yapılarak emek ve meslek örgütleri bir kez daha Tasarının geri çekilmesini talep ettiler. Fakat tüm çabalara rağmen, Meclis'ten bir bir geçirilen maddeler ile sosyal devletin son kırıntıları da ortadan kaldırılacak şekilde Tasarı yasalaştırıldı. Sosyal güvenlik sistemimizin çöküşü ve sosyal devletin ortadan kaldırılarak yok edilmesine hizmet edecek değişiklik; Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın en büyük adımı böylelikle gerçekleştirilmiş oldu.

Aile hekimliği uygulamasının ülke geneline yayılması ve kamu hastane birlikleri yasası ile tamamlanacak olan Sağlıkta Dönüşüm, sosyal devletin yıkılışını daha da somutlaştıracak uygulamalar olarak önümüzde durmaktadır.

Öte yandan, tüm nüfusu kapsayan bir sağlık sigorta şemsiyesi ve bu şemsiye içindeki herkes için tam olarak sağlığa erişim hakkını içeren bir reform paketine Türkiye'nin yıllardan beri ihtiyacı vardır. Fakat, 5510 ve 5754 Sayılı Yasalar ile uygulama sokulan, sosyal güvenlik harcamalarının yeni finansman şekli, kamunun koruyuculuğu altındaki vatandaşların tamamlayıcı özel sağlık sigortalarına yönelmelerinin koşullarını yaratmış ve sermayeye yeni bir birikim alanı sağlayarak "reform" denilen politikaların aslın-

da sermayenin çıkarlarına hizmet eden uygulamalar olduğunu bir kez daha göstermiştir. Tıpkı özelleştirmenin mantığında olduğu gibi.

Kapitalist toplumsal ilişkiler dolayısıyla şekillenen sistem içinde varolan devlet, kapitalist bir devlettir. Ve varlığı sermaye ilişkisinin sürekliliğine bağlıdır. Bu organik ilişki, kapitalist devleti her daim sermaye lehine hareket etmek zorunda olma durumu ile halka (ezilen sınıflara karşı) karşı tarafsız görünme zorunluluğu arasında bir gerilim içinde bırakır.

Emekçi kesimlerin ve toplumun diğer ezilen kesimlerinin yaşamsal taleplerini, informal bireysel yardım kanalları, seçim dönemlerindeki konjonktürel refah uygulamaları ve popülist (yer yer hamasi) söylemler ile soğurabilme yeteneğine sahip olan Türkiye'deki siyasal iktidar bu gerilimden azade olduğunu düşünmeye başlamıştır. Fakat, siyasal iktidar bu kesimlerin ne denli güçlü olduklarını fark ettiğinde (örnek 1 Mayıs), tekelindeki meşru zor kullanma kapasitesini kullanarak onların güçlerini bastırma yolunu seçmiştir. Bu tip siyasal iktidarlar, ülkelerin ciddi ekonomik ve siyasi krize girme arifelerinde ortaya çıkarlar ve kendilerini siyasal olarak da ortadan kaldıracak gerilimi derinleştirirler.

Yaratılan ülke zenginliğinin nasıl bölüşüleceğinin kurumsal mekanizmaları arasındaki en önemlisi olan sosyal güvenlik sistemleri tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de dönüşüme tabi. Bu dönüşüm, **sermaye birikimi için gerekli kârlı koşulların yaratılması hedefleriyle şekillenmekte ve toplumun bireylerinin vatandaş olma durumlarından kaynaklı haklarının ortadan kaldırılması ile sonuçlanmaktadır.** Buna karşılık Mahşerin Üç atılışının getireceği koşulları yaratmaya aday Sağlıkta Dönüşüm Projesinin gerçek niteliğifark etmeli ve Dördüncü Atlı'nın artık barizleşmiş siyasi, ekonomik ve ideolojik yönelimi iyi tahlil edilmelidir.

